

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА МЕТАЛУРГІЙНА АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ

РОБОЧА ПРОГРАМА,
методичні вказівки та контрольні завдання
до вивчення дисципліни
«Фінансовий менеджмент»
для студентів спеціальностей 051 – економіка, 073 – менеджмент
(магістерський рівень)

Друкується за Планом видань навчальної та методичної літератури
затвердженим Вченою радою НМетАУ
Протокол № 2 від 05.02.2018

УДК 658.15

Робоча програма, методичні вказівки та контрольні завдання до вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» для студентів спеціальностей 051 – економіка, 073 – менеджмент (магістерський рівень) / Укл.: І.Г. Сокиринська, І.Г. Аберніхіна, О.Ю. Приходченко. – Дніпро: НМетАУ, 2018. – 51 с.

Наведені загальні методичні рекомендації до вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент», рекомендована література, робоча програма, пояснення до тем, завдання для проведення практичних занять, контрольні завдання за варіантами і рекомендації щодо їх виконання, тематика самостійної роботи.

Призначена для студентів спеціальностей 051 – економіка, 073 – менеджмент (магістерський рівень) заочної форми навчання.

Укладачі І.Г. Сокиринська, канд. екон. наук, доц.

І.Г. Аберніхіна, канд. екон. наук, доц.

О.Ю. Приходченко, асистент

Відповідальна за випуск І.Г. Сокиринська, канд. екон. наук, доц.

Рецензент Л.М. Савчук, канд. екон. наук, проф.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ.....	4
2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	6
2.1. Основна література.....	6
2.2. Додаткова література.....	7
3. ПРОГРАМА І МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	8
4. КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ.....	33
4.1. Загальні положення.....	33
4.2. Завдання і методичні вказівки до виконання контрольної роботи.....	33
ДОДАТОК А.....	41

ВСТУП

Ринкові перетворення в Україні створили передумови для появи підприємств різних організаційно-правових форм та форм власності. А невід'ємною складовою ринкової економіки є ефективно функціонуюча ланка фінансової системи – фінанси підприємств. Науково обґрунтований підхід до управління фінансами підприємств є необхідною складовою становлення професійних економічних знань студентів. У зв'язку з цим вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» є необхідною умовою підготовки висококваліфікованих бакалаврів та спеціалістів з економіки.

Мета вивчення дисципліни: формування системи знань з управління фінансами підприємств, операційною та інвестиційною діяльністю, визначення стратегії і тактики фінансового забезпечення суб'єктів господарювання.

Завдання курсу: вивчення сутності та методологічних основ фінансового менеджменту, управління фінансовими ризиками та застосування інструментів антикризового керування підприємством; набуття навичок управління грошовими потоками, прибутком, інвестиціями, активами; оволодіння методикою визначення вартості капіталу та з'ясування способів оптимізації його структури.

Предметом вивчення дисципліни є методологічні основи, функції та методи фінансового менеджменту компанії та його основні структурні елементи.

Дисципліна «Фінансовий менеджмент» тісно поєднана з такими економічними дисциплінами, як «Фінанси підприємств», «Бюджетний менеджмент», «Фінансовий ринок», «Інвестування», «Страховання», «Гроші та кредит».

В результаті вивчення курсу студенти повинні

знати: основні принципи фінансового менеджменту; основні методи, які використовуються у фінансовому менеджменті; зміст фінансової звітності підприємства та методи її оцінки; основні напрями та методи управління

операційним прибутком, управління запасами, дебіторською заборгованістю та грошовими коштами; джерела фінансування капітальних активів; основні методи нейтралізації фінансових та операційних ризиків.

вміти: приймати рішення в галузі управління інвестиціями; визначати напрями підвищення рентабельності власного капіталу; прогнозувати вірогідність банкрутства підприємства; аналізувати фінансові звіти; визначати оптимальну структуру джерел фінансування діяльності підприємства; складати поточний баланс вхідних та вихідних грошових потоків з метою управління платоспроможністю.

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Навчальна дисципліна «Фінансовий менеджмент» є вибірковою для вивчення студентами, які навчаються за освітньо-професійною та освітньо-науковою програмою підготовки магістрів, і входить до циклу дисциплін професійної підготовки за спеціальностями «Економіка» та «Менеджмент». Загальний обсяг дисципліни – 90 академічних годин, які для студентів заочної форми навчання розподілено за семестрами і видами занять наступним чином (таблиця 1.1).

Таблиця 1.1

Розподіл дисципліни «Фінансовий менеджмент»
за семестрами і видами навчального навантаження, годин

Усього годин	Аудиторні	Лекції	Практичні заняття	Лабораторні Заняття	Самостійна робота	Види контролю
90	12	4	4	4	78	Контрольна робота. Диф. залік

Робоча програма з дисципліни «Фінансовий менеджмент» із визначенням тем, що викладаються на аудиторних заняттях, наведена в розділі 3.

Підставою успішного оволодіння дисципліною є самостійна робота над підручниками і навчальними посібниками. Самостійну роботу варто вести систематично, за визначеним планом, складеним самим студентом.

Вивчати теми рекомендується в такій послідовності:

- 1) ознайомлення зі змістом теми за програмою;
- 2) уважне читання відповідної глави підручника;
- 3) конспектування досліджуваного матеріалу;
- 4) виконання контрольної роботи.

Варіанти завдань для виконання контрольних робіт наведені після кожного завдання. Контрольна робота повинна бути виконана та оформлена відповідно до встановлених правил. Після одержання зарахованої контрольної роботи необхідно врахувати всі зазначені рецензентом зауваження і внести необхідні виправлення. Приклад виконання контрольних робіт наведений у додатку А.

2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

2.1. Основна література

1. Фінансовий менеджмент: Підручник / За заг. ред. М.І. Савлука. – К.: КНЕУ, 2001. – 602 с.
2. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679-ХІУ (із змінами і доповненнями).
3. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7.12.2000 р. № 2121-ІІІ // Офіційний вісник України. – 2001. № 1-2. – Ст. 1.
4. Про платіжні системи та переказ грошей в Україні: Закон України від 5.04.2001 № 2346-ІІІ // Офіційний вісник України. – 2001. № 20. – Ст. 828.
5. Про обіг векселів в Україні: Закон України від 5.04.2001 № 2374-ІІІ // Офіційний вісник України. – 2001. № 17. – Ст. 731.
6. Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди): Закон України від 15 березня 2001 р. // Урядовий кур'єр. – 2001, 25 квітня. – № 74. – С. 5-11.
7. Про фінансові послуги та державне регулювання ринків фінансових послуг: Закон України від 12 липня 2001 р. № 2664-ІІІ // Офіційний вісник України. – 2001. – № 32. – Ст. 1457.

2.2. Додаткова література

1. Балабанов И.Т. Основы финансового менеджмента: Учебное пособие / И.Т. Балабанов. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 512 с.
2. Белолипецкий В.Г. Финансы фирмы. Курс лекций / Под ред. И.П. Мерзлякова. – М.: Инфра-М, 1999. – 296 с.
3. Бланк И.А. Основы финансового менеджмента в II томах / И.А. Бланк. – К.: Ника-Центр, Эльга, 1999. – Т.1.– 592 с., Т.2. – 512 с.
4. Бланк И.А. Стратегия и тактика управления финансами / И.А. Бланк. – К.: МП «ИТБМ лтд». – СП «АДЕФ-Украина», 1996. – 534 с.
5. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент / В.В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 756 с.
6. Ковалев В.В. Финансовый анализ. Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности / В.В. Ковалев. – М.: Финансы и статистика, 1998. – 512 с.
7. Коваленко Л.О. Фінансовий менеджмент: Навч. Посібник / Л.О. Коваленко, Л.М. Ремньова. – К.: Знання. – 2005. – 485 с.
8. Крамаренко Г.О. Фінансовий менеджмент: Підручник / Г.О. Крамаренко, О.Є. Чорна. – К.: Центр навчальної літератури. – 2006. – 520 с.
9. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий / В.П. Савчук. – К.: Максимум, 2001. – 600 с.
10. Уткин Э.А. Финансовый менеджмент: Учебник для вузов / Э.А. Уткин. – М.: Зерцало, 1998. – 265 с.
11. Финансовый менеджмент / Под ред. акад. Г.Б. Поляка. – М.: Финансы, ЮНИТИ, 1997. – 518 с.
12. Финансовый менеджмент: теория и практика / Под ред. чл.-корр. АМИР Е.С. Стояновой. – М.: Перспектива, 2010. – 656 с.
13. Финансы / Под ред. д.э.н., проф. А.М.Ковалевой. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 512 с.
14. Фінанси підприємств: Підручник / За ред. к.е.н. проф. А.М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2008. – 552 с.
15. Фінансова звітність за національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. – К.: Лібра, 1999.– 336 с.
16. Фінансовий менеджмент: Підручник/ Кер. кол. авт. і наук. ред. проф. А.М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ. – 2005. – 535 с.

17. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент: Підручник / В.М. Шелудько. – К.: Знання. – 2006. – 439 с.
18. Шим Д. К. Финансовый менеджмент / Джей К. Шим, Джоел Г. Сигел. – М.: Филинь, 1996. – 400 с.

3. ПРОГРАМА І МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст дисципліни викладається в наступних темах лекційного матеріалу.

№№ з/п	Назва розділу/теми та її зміст	Тривалість (годин)
1	<p style="text-align: center;">ТЕМА 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту. Система забезпечення фінансового менеджменту</p> <p>Сутність фінансового менеджменту. Функції фінансового менеджменту та їх значення. Фінансовий менеджмент як система управління фінансами підприємства. Необхідність і умови ефективності фінансового менеджменту та умови її досягнення.</p> <p>Мета фінансового менеджменту. Основні завдання фінансового менеджменту. Забезпечення максимізації прибутку і ринкової вартості підприємства в реалізації кінцевих інтересів його власників.</p> <p>Стратегія і тактика фінансово менеджменту. Об'єкти і суб'єкти фінансового менеджменту. Завдання фінансового менеджменту.</p> <p>Механізм фінансового менеджменту. Місце фінансового менеджменту в організаційній структурі підприємств. Методи і прийоми фінансового менеджменту.</p> <p>Методологічні основи побудови системи забезпечення фінансового менеджменту.</p> <p>Організаційне забезпечення фінансового менеджменту. Характеристика моделі фінансової інфраструктури підприємства. Системи і методи внутрішнього фінансового контролю.</p> <p>Інформаційне забезпечення фінансового менеджменту. Фінансова інформаційна база. Показники інформаційного забезпечення фінансового менеджменту. Зміст фінансової звітності. Загальні вимоги до інформаційної бази. Основні користувачі фінансової інформації.</p>	2

2	<p>ТЕМА 2. Управління грошовими потоками на підприємстві</p> <p>Поняття грошового потоку. Значення грошових потоків у діяльності підприємства. Оптимізація грошових потоків та їх класифікація. Принципи управління грошовими потоками. Складання звіту про рух грошових коштів.</p> <p>Вхідні грошові потоки та їх характеристика. Зміст і завдання управління вхідними грошовими потоками. Управління грошовими потоками: оплата рахунків суб'єктів господарювання, перерахування коштів у бюджет і цільові державні фонди погашення зобов'язань по кредитах та інших боргових зобов'язаннях, витрати на оплату праці.</p> <p>Планування надходження і використання грошових коштів. Розробка і застосування платіжного календаря.</p>	2
3	<p>ТЕМА 3. Управління прибутком</p> <p>Зміст і завдання управління прибутком підприємства. Системний підхід до управління прибутком. Інформаційна база управління прибутком.</p> <p>Управління прибутком від операційної діяльності. Формування прибутку від основної діяльності. Фактори, що впливають на формування прибутку. Зовнішні і внутрішні фактори. Управління формуванням собівартості. Розрахунок граничної виручки і граничних витрат. Аналіз беззбитковості. Розробка цінової політики та її оптимізація на підприємстві. Політика максимізації прибутку підприємств. Операційний леверидж.</p> <p>Управління формуванням прибутку від іншої операційної діяльності. Формування прибутку від фінансових операцій.</p> <p>Сутність і завдання управління розподілом прибутку. Фактори, що впливають на розподіл загального прибутку. Вплив на розподіл прибутку системи оподаткування підприємств.</p> <p>Управління використанням чистого прибутку. Аналіз використання прибутку. Створення резервного фонду. Політика розвитку підприємства за використання прибутку. Дивідендна політика.</p>	2
4	<p>ТЕМА 4. Управління активами</p> <p>Зміст і структура активів підприємства. Оцінка активів.\Зміст і завдання управління оборотними активами. Управління виробничими запасами. Управління дебіторською заборгованістю. Визначення оптимальної</p>	2

	<p>структури дебіторської заборгованості. Забезпечення ефективного контролю за рухом і своєчасним поверненням дебіторської заборгованості. Методи інкасації дебіторської заборгованості. Методи рефінансування дебіторської заборгованості. Управління грошовими коштами. Оптимізація залишку грошових коштів підприємства.</p> <p>Джерело формування оборотних активів підприємств та шляхи забезпечення їх оптимальної структури. Стратегія фінансування оборотних активів: агресивна модель, консервативна модель, компромісна модель.</p> <p>Управління необоротними активами підприємства. Управління основними засобами, нематеріальними активами.</p>	
5	<p>ТЕМА 5. Вартість та оптимізація структури капіталу</p> <p>Сутність капіталу підприємства. Класифікація капіталу. Визначення загальної потреби в капіталі. Фактори, що впливають на обсяг капіталу. Власний капітал та його формування. Статутний капітал. Пайовий капітал. Резервний капітал. Нерозподілений прибуток. Управління формуванням власного капіталу.</p> <p>Позичковий капітал. Довгострокові фінансові зобов'язання. Короткострокові фінансові зобов'язання. Кредиторська заборгованість. Управління позичковим капіталом. Управління кредиторською заборгованістю.</p> <p>Вартість капіталу. Вартість капіталу як міра прибутковості. Норма капіталу. Базова концепція визначення вартості капіталу. Визначення вартості власного капіталу. Вартість акціонерного капіталу. Оцінка позичок. Розрахунок середньозваженої вартості капіталу. Фінансовий леверидж. Ефект фінансового левериджу.</p> <p>Структура капіталу. Фактори, що впливають на структуру капіталу. Оптимізація структури капіталу. Політика підприємства щодо структури капіталу. Вплив структури капіталу на вартість підприємства.</p>	2
6	<p>ТЕМА 6. Управління інвестиціями</p> <p>Сутність і класифікація інвестицій. Зміст і завдання управління інвестиціями. Види інвестицій. Формування інвестиційної політики.</p> <p>Форми реальних інвестицій та особливості управління ними. Капітальні вкладення. Види інвестиційних проектів і вимоги до їх розробки. Методи оцінки ефективності інвестиційних проектів. Окупність капітальних вкладень та її</p>	2

	<p>розрахунок. Особливості управління інноваційними інвестиціями підприємств. Управління реалізацією реальних інвестиційних проектів. Порядок розробки бюджету капітальних вкладень.</p> <p>Управління джерелами фінансування капітальних вкладень. Амортизаційна політика підприємства. Використання прибутку. Інструменти довготермінового фінансування інвестицій. Визначення оптимальної структури джерел фінансування капіталовкладень. Прогнозування джерел.</p> <p>Фінансова інвестиційна діяльність підприємства. Управління фінансовими інвестиціями. Вкладення коштів у цінні папери. Розміщення коштів на депозитних рахунках. Портфель фінансових вкладень та принципи його формування. Методи оцінки інвестиційного портфеля з урахуванням ризику. Диверсифікація інвестиційного портфеля. Ризикові інвестиції (венчурний капітал).</p>	
7	<p>ТЕМА 7. Аналіз фінансових звітів</p> <p>Призначення і види фінансових звітів. Методи оцінки фінансових звітів. Склад, характеристика та зміст фінансової звітності підприємства відповідно до положень (стандартів) бухгалтерського обліку. Зміст і завдання аналізу фінансових звітів.</p> <p>Бухгалтерський баланс і його значення для аналізу фінансового стану підприємства. Аналіз динаміки і структури активів і пасивів балансу.</p> <p>Аналіз звіту про прибутки (збитки) підприємства. Аналіз звіту про рух грошових коштів. Критерії і методика оцінки незадовільної структури балансу підприємств.</p> <p>Система показників фінансового стану підприємства та їх оцінки. Аналіз економічного потенціалу підприємства. Аналіз показників ліквідності і платоспроможності підприємства. Оцінка ліквідності балансу підприємства. Показники фінансової стійкості і стабільності підприємства та їх оцінка. Показники ринкової ділової активності підприємства.</p> <p>Комплексний аналіз фінансового стану підприємства.</p>	2
8	<p>ТЕМА 8. Управління фінансовими ризиками</p> <p>Економічна сутність фінансових ризиків та їх класифікація.</p> <p>Основні види фінансових ризиків: валютний, депозитний, процентний, інфляційний, інвестиційний, кредитний. Фактори, які впливають на рівень фінансових</p>	2

<p>ризиків. Визначення рівня ризику та його впливу на фінансовий стан підприємства і його прибутковість.</p> <p>Зміст управління фінансовими ризиками. Процес їх прогнозування та нейтралізації в фінансовій діяльності підприємств.</p> <p>Методи розрахунку ризиків. Економіко-статистичні методи оцінки рівня ризиків. Експертні методи оцінки. Аналогові методи оцінки. Премія за ризик і порядок її визначення.</p> <p>Способи уникнення та нейтралізації фінансових ризиків. Страхування ризиків. Використання механізмів диверсифікації.</p>	
---	--

По кожній темі дисципліни студент має опрацювати всі перераховані у програмі лекційного курсу питання, використовуючи основну, а при необхідності й додаткову рекомендовану літературу.

Після ретельного опрацювання визначених питань студент має відповісти на наступні тестові завдання.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. *Баланс містить такі статті: 1) Машини й обладнання, 2) Будови та земля, 3) Готова продукція, 4) Незавершене виробництво, 5) Матеріали, 6) Гроші в касі, 7) Рахунки дебіторів. Розмістіть статті за порядком зменшення ліквідності.*

а) 6, 7, 3, 4, 5, 1, 2

б) 7, 6, 5, 4, 3, 2, 1

в) 5, 6, 3, 7, 4, 2, 1

г) 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

2. *Поданий перелік активів. 1) Запаси сировини, матеріалів; 2) Гроші в касі; 3) Будівлі, споруди; 4) Земля; 5) Нематеріальні активи; 6) Дебіторська заборгованість; 8) Ліквідні цінні папери. Поділіть усі активи на оборотні та необоротні.*

а) оборотні – 1, 2, 6, 7; необоротні – 3, 4, 5

б) оборотні – 1, 3, 6, 7; необоротні – 2, 4, 5

в) оборотні – 3, 4, 6, 7; необоротні – 1, 2, 5

г) оборотні – 1, 2, 5, 7; необоротні – 3, 4, 5, 6

3. Поданий перелік пасивів: 1) Накопичений прибуток; 2) Рахунки до оплати; 3) Кредиторська заборгованість; 4) Акціонерний капітал; 5) Додатковий капітал; 6) Заборгованість щодо заробітної плати; 7) Векселі до оплати. Поділіть усі пасиви на зобов'язання та власний капітал.

а) зобов'язання – 2, 3, 6, 7; власний капітал – 1, 4, 5

б) зобов'язання – 1, 3, 6, 7; власний капітал – 2, 4, 5

в) зобов'язання – 2, 4, 6, 7; власний капітал – 1, 3, 4, 5

г) зобов'язання – 1, 3, 6, 7; власний капітал – 2, 4, 5

4. Управління активами – це:

а) Управління оборотними, необоротними активами та оптимізацією їх складу.

б) Управління власним та позиковим капіталами.

в) Управління грошовими коштами та фінансовими ризиками.

г) Управління фінансовими інвестиціями та страхування їх.

5. Управління капіталом – це:

а) Управління оборотними, необоротними активами та оптимізацією їх складу.

б) Управління фінансовими інвестиціями та страхування їх.

в) Управління власним та позиковим капіталами й оптимізація структури капіталу.

г) Управління грошовими коштами та фінансовими ризиками.

6. Основними формами фінансового аналізу в залежності від організації проведення є:

а) Повний та тематичний аналіз.

б) Поточній та наступний аналіз.

в) Повний, внутрішній та зовнішній.

г) Внутрішній та зовнішній аналіз.

7. Основними формами фінансового аналізу в залежності від періоду проведення є:

- а) Повний та тематичний аналіз.
- б) Попередній, поточний та наступний аналіз.
- в) Повний, внутрішній та зовнішній.
- г) Внутрішній та зовнішній аналіз.

8. *Основними формами фінансового аналізу в залежності від обсягу аналітичний досліджень є:*

- а) Повний та тематичний аналіз.
- б) Попередній, поточний та наступний аналіз.
- в) Повний, внутрішній та зовнішній аналіз.
- г) Внутрішній та зовнішній аналіз.

9. *Аналізом, що базується на вивченні динаміки окремих фінансових показників у часі, є:*

- а) Вертикальний аналіз.
- б) Горизонтальний аналіз.
- в) Порівняльний аналіз.
- г) Аналіз відносних показників.

10. *Аналізом, що базується на визначенні структури фінансових показників, є:*

- а) Горизонтальний аналіз.
- б) Вертикальний аналіз.
- в) Порівняльний аналіз.
- г) Аналіз відносних показників.

11. *Аналізом, що базується на розрахунках відношень між окремими позиціями звіту*

або позиціями різних форм фінансової звітності, є:

- а) Горизонтальний аналіз.
- б) Вертикальний аналіз.
- в) Порівняльний аналіз.
- г) Аналіз відносних показників.

12. *До показників оцінки майнового стану підприємства відноситься:*

- а) Прибутковість активів.
- б) Коефіцієнт зносу основних засобів.
- в) Частка оборотних коштів у активах.
- г) Коефіцієнт оборотних матеріальних запасів.

13. До показників оцінки ліквідності балансу підприємства відноситься:

- а) Прибутковість активів.
- б) Коефіцієнт зносу основних засобів.
- в) Частка оборотних коштів у активах.
- г) Величина власних оборотних коштів.

14. До показників оцінки ліквідності балансу підприємства відноситься:

- а) Поточний коефіцієнт покриття.
- б) Коефіцієнт зносу основних засобів.
- в) Частка оборотних коштів у активах.
- г) Прибутковість активів.

15. До показників оцінки ліквідності балансу підприємства відноситься:

- а) Коефіцієнт зносу основних засобів.
- б) Частка оборотних коштів у активах.
- в) Коефіцієнт платоспроможності.
- г) Оборотність матеріальних активів.

16. До показників оцінки фінансової стійкості підприємства відноситься:

- а) Коефіцієнт зносу основних засобів.
- б) Коефіцієнт автономії.
- в) Коефіцієнт платоспроможності.
- г) Оборотність матеріальних активів.

17. До показників оцінки фінансової стійкості підприємства відноситься:

- а) Коефіцієнт зносу основних засобів.
- б) Коефіцієнт платоспроможності.
- в) Коефіцієнт маневреності власних коштів.
- г) Оборотно́сть матеріальних активів.

18. До показників оцінки фінансової стійкості підприємства відноситься:

- а) Коефіцієнт зносу основних засобів.
- б) Коефіцієнт платоспроможності.
- в) Коефіцієнт автономії.
- г) Коефіцієнт фінансової залежності.

19. До показників оцінки рентабельності підприємства відноситься:

а) Коефіцієнт, що визначається відношенням чистого прибутку до середньої величини основного капіталу.

б) Коефіцієнт, що визначається відношенням власного капіталу до величини активів.

в) Коефіцієнт, що визначається відношенням суми заборгованості до суми усіх активів.

г) Коефіцієнт, що визначається відношенням позикових коштів до власних коштів.

20. До показників оцінки рентабельності підприємства відноситься:

а) Коефіцієнт, що визначається відношенням власного капіталу до величини активів.

б) Коефіцієнт, що визначається відношенням чистого прибутку до середньої величини власного капіталу.

в) Коефіцієнт, що визначається відношенням суми заборгованості до суми усіх активів.

г) Коефіцієнт, що визначається відношенням позикових коштів до власних коштів.

21. До показників оцінки рентабельності підприємства відноситься:

а) Коефіцієнт, що визначається відношенням власного капіталу до величини активів.

б) Коефіцієнт, що визначається відношенням позикових коштів до власних коштів.

в) Коефіцієнт, що визначається відношенням суми заборгованості до суми всіх активів.

г) Коефіцієнт, що визначається відношенням прибутку від звичайної діяльності до усього капіталу підприємства.

22. До показників оцінки рентабельності підприємства відноситься:

а) Коефіцієнт, що визначається відношенням власного капіталу до величини активів.

б) Коефіцієнт, що визначається відношенням позикових коштів до власних коштів.

в) Коефіцієнт, що визначається відношенням чистого прибутку від операційної діяльності до виручки від реалізації.

г) Коефіцієнт, що визначається відношенням суми заборгованості до суми усіх активів.

23. До показників оцінки ділової активності підприємств відноситься:

а) Дохід на звичайну акцію.

б) Загальна оборотність капіталу.

в) Коефіцієнт фінансової залежності.

г) Рентабельність власного капіталу.

24. До показників оцінки ділової активності підприємств відноситься:

а) Дохід на звичайну акцію.

б) Оборотність власного капіталу.

в) Коефіцієнт фінансової залежності.

г) Рентабельність власного капіталу.

25. До показників оцінки ділової активності підприємств відноситься:

а) Дохід на звичайну акцію.

б) Коефіцієнт платоспроможності.

- в) Коефіцієнт фінансової залежності.
- г) Оборотність дебіторської заборгованості.

26. До показників ефективності використання акціонерного капіталу відноситься:

- а) Коефіцієнт фінансової залежності.
- б) Дивідендний доход.
- в) Загальна оборотність капіталу.
- г) Оборотність дебіторської заборгованості.

27. До основних видів поточних фінансових планів відноситься:

- а) Бізнес-план.
- б) План доходів та витрат з операційної діяльності.
- в) Стратегічний план розвитку.
- г) План прогнозування фінансової діяльності.

28. До бюджетів, що класифікуються за сферою діяльності підприємства, відноситься:

- а) Поточний бюджет.
- б) Функціональний бюджет.
- в) Комплексний бюджет.
- г) Бюджет з операційної діяльності.

29. До бюджетів, що класифікуються за видами витрат, відноситься:

- а) Поточний бюджет.
- б) Функціональний бюджет.
- в) Комплексний бюджет.
- г) Бюджет з операційної діяльності.

30. До бюджетів, що класифікуються за видами витрат, відноситься:

- а) Гнучкий бюджет.
- б) Капітальний бюджет.
- в) Комплексний бюджет.
- г) Бюджет з операційної діяльності.

31. До бюджетів, що класифікуються за методами розробки, відноситься:

- а) Функціональний бюджет.*
- б) Комплексний бюджет.*
- в) Стабільний бюджет.*
- г) Бюджет з операційної діяльності.*

32. До бюджетів, що класифікуються за широтою номенклатури затрат, відноситься:

- а) Функціональний бюджет.*
- б) Бюджет з інвестиційної діяльності.*
- в) Стабільний бюджет.*
- г) Бюджет з операційної діяльності.*

32. До бюджетів, що класифікуються за широтою номенклатури затрат, відноситься:

- а) Функціональний бюджет.*
- б) Бюджет з інвестиційної діяльності.*
- в) Стабільний бюджет.*
- г) Бюджет з операційної діяльності.*

33. За видами обігу фінансових активів фінансовий ринок поділяється на:

- а) Кредитній, валютний, страховий ринки, ринок цінних паперів та ринок золота.*
- б) Кредитній, валютний, страховий ринки, біржовий та ринок золота.*
- в) Кредитній, валютний, страховий ринки, ринок капіталу та ринок золота.*
- г) Кредитній, світовий, страховий ринки, ринок цінних паперів та ринок золота.*

34. За періодом обігу фінансових активів фінансовий ринок поділяється на:

- а) Кредитний ринок та ринок цінних паперів.*

б) Ринок грошей та ринок капіталу.

в) Ринок «спот» та ринок «кеш».

г) Первинний та вторинний ринки.

35. За терміновістю реалізації угод фінансовий ринок поділяється на:

а) Ринок капіталу та ринок грошей.

б) Ринок цінних паперів та ринок грошей.

в) Ринок «спот» та ринок «кеш».

г) Кредитний ринок та фондовий ринок.

36. За умовами обігу фінансових інструментів фінансовий ринок поділяється на:

а) Кредитний ринок та ринок цінних паперів.

б) Ринок грошей та ринок капіталу.

в) Ринок «спот» та ринок «кеш».

г) Первинний та вторинний ринки.

37. Акції за особливістю реєстрації і обігу підрозділяються на:

а) Акції іменні та на пред'явника.

б) Акції прості та іменні.

в) Акції державних та недержавних емітентів.

г) Акції вітчизняних та зарубіжних емітентів.

38. Акції за характером зобов'язань реєстрації і обігу підрозділяються на:

а) Акції іменні та на пред'явника.

б) Акції прості та привілейовані.

в) Акції державних та недержавних емітентів.

г) Акції вітчизняних та зарубіжних емітентів.

39. Акції за формою власності підрозділяються на:

а) Акції іменні та на пред'явника.

б) Акції прості та привілейовані.

в) Акції державних та недержавних емітентів.

г) Акції вітчизняних та зарубіжних емітентів.

40. Активи підприємства за формою функціонування підрозділяються на:

- а) Оборотні та необоротні активи.
- б) Операційні та інвестиційні активи.
- в) Матеріальні, нематеріальні та фінансові активи.
- г) Валові та чисті активи.

41. Активи підприємства за формою функціонування підрозділяються на:

- а) Оборотні та необоротні активи.
- б) Операційні та інвестиційні активи.
- в) Матеріальні, нематеріальні та фінансові активи.
- г) Валові та чисті активи.

42. За характером фінансових джерел формування активів підприємства вони підрозділяються на:

- а) Оборотні та необоротні активи.
- б) Операційні та інвестиційні активи.
- в) Матеріальні, нематеріальні та фінансові активи.
- г) Валові та чисті активи.

43. За характером володіння активи підприємства підрозділяються на:

- а) Оборотні та необоротні активи.
- б) Операційні та інвестиційні активи.
- в) Матеріальні, нематеріальні та фінансові активи.
- г) Власні, та ті що оренднуються.

44. Оборотні активи підприємства за періодом функціонування підрозділяються на:

- а) Постійні та змінні частки оборотних активів.
- б) Операційні та інвестиційні активи.
- в) Оборотні активи, що обслуговують виробничий та фінансовий цикли підприємства.

г) Валові, чисті та власні оборотні активи.

45. Оборотні активи за характером фінансових джерел їх формування підрозділяються на:

а) Операційні та інвестиційні активи.

б) Валові, чисті та власні оборотні активи.

в) Матеріальні, нематеріальні та фінансові активи.

г) Постійні та змінні частки оборотних активів.

46. За характером участі в операційному процесі оборотні активи підрозділяються на:

а) Оборотні та необоротні активи.

б) Операційні та інвестиційні активи.

в) Оборотні активи, що обслуговують виробничий та фінансовий цикли підприємства.

г) Матеріальні, нематеріальні та фінансові активи.

47. За характером володіння активи підприємства підрозділяються на:

а) Оборотні та необоротні активи.

б) Операційні та інвестиційні активи.

в) Матеріальні, нематеріальні та фінансові активи.

г) Власні та ті, що орендуються.

48. До основних форм реалізації продукції в кредит відносяться:

а) Довгостроковий та короткостроковий кредити.

б) Товарний та споживчий кредити.

в) Банківський та комерційний кредити.

г) Фінансовий та операційний лізинг.

49. Основними формами рефінансування дебіторської заборгованості є:

а) Банківський та комерційний кредити.

б) Фінансовий та операційний лізинг.

в) Факторинг, облік векселів, форфейтинг.

г) Фінансовий та операційний лізинг.

50. До видів грошових авуарів підприємства відноситься:

- а) Банківський кредит.
- б) Компенсаційний залишок грошових активів.
- в) Факторинг.
- г) Фінансовий лізинг.

51. До видів грошових авуарів підприємства відноситься:

- а) Банківський кредит.
- б) Інвестиційний залишок грошових активів.
- в) Факторинг.
- г) Фінансовий лізинг.

52. До видів грошових авуарів підприємства відноситься:

- а) Банківський кредит.
- б) Страховий залишок грошових активів.
- в) Факторинг.
- г) Фінансовий лізинг.

53. До видів грошових авуарів підприємства відноситься:

- а) Банківський кредит.
- б) Операційний залишок грошових активів.
- в) Факторинг.
- г) Фінансовий лізинг.

54. До видів грошових авуарів підприємства відноситься:

- а) Спекулятивний залишок грошових активів.
- б) Банківський кредит.
- в) Факторинг.
- г) Фінансовий лізинг.

55. До видів грошових авуарів підприємства відноситься:

- а) Банківський кредит.
- б) Фінансовий лізинг.
- в) Факторинг.

г) Трансакційний залишок грошових активів.

56. До видів грошових авуарів підприємства відноситься:

а) Банківський кредит.

б) Фінансовий лізинг.

в) Факторинг.

г) Трансакційний залишок грошових активів.

57. За належністю капітали підприємства підрозділяються на:

а) Власний та позиковий.

б) Приватний та державний.

в) Національний та іноземний.

г) Основний та оборотний.

58. За організаційно-правовою формою діяльності капітали підприємства підрозділяються на:

а) Приватний та державний.

б) Той, що споживається, та той, що накопичується.

в) Акціонерний, пайовий та індивідуальний.

г) Капітал у грошовій та товарній формах.

59. Фінансовий ліверідж характеризує:

а) Використання підприємством позикових засобів, які впливають на зміну структури капіталу.

б) Використання підприємством позикових засобів, які впливають на зміну коефіцієнта рентабельності власного капіталу.

в) Використання підприємством позикових засобів, які впливають на зміну фондоозброєності підприємства.

г) Використання підприємством позикових засобів, які впливають на зміну обіговості матеріальних запасів.

60. До складу основних кредитних умов, що вивчаються для прийняття рішення щодо залучення кредиту, відносяться:

а) Цілі використання кредиту.

б) Рівень та форма кредитної ставки.

- в) Оцінка кредитоспроможності підприємства.
- г) Організація контролю за поточним обслуговуванням кредиту.

61. До складу основних кредитних умов, що вивчаються для прийняття рішення щодо залучення кредиту, відносяться:

- а) Цілі використання кредиту.
- б) Оцінка кредитоспроможності підприємства.
- в) Умови виплати процентів.
- г) Організація контролю за поточним обслуговуванням кредиту.

62. До складу основних кредитних умов, що вивчаються для прийняття рішення щодо залучення кредиту, відносяться:

- а) Цілі використання кредиту.
- б) Оцінка кредитоспроможності підприємства.
- в) Форма забезпечення кредиту.
- г) Організація контролю за поточним обслуговуванням кредиту.

63. До складу основних кредитних умов, що вивчаються для прийняття рішення щодо залучення кредиту, відносяться:

- а) Цілі використання кредиту.
- б) Оцінка кредитоспроможності підприємства.
- в) Організація контролю за поточним обслуговуванням кредиту.
- г) Умови амортизації основного боргу.

64. До складу основних кредитних умов, що вивчаються для прийняття рішення про залучення кредиту, відносяться:

- а) Вибір необхідного виду кредиту банку.
- б) Оцінка кредитоспроможності підприємства.
- в) Організація контролю за поточним обслуговуванням кредиту.
- г) Валюта кредиту.

65. Основні складові формули розрахунку ефекту фінансового ліверіджа – це:

- а) Диференціал, рівень рентабельності операційної діяльності, коефіцієнт фінансового ліверіджу.

- б) Податковий коректор, диференціал, коефіцієнт фінансового ліверіджу.
- в) Податковий коректор, диференціал, рівень рентабельності операційної діяльності.
- г) Коефіцієнт фінансового ліверіджу, коефіцієнт автономності, рентабельність активів.

66. Ефект операційного менеджменту визначається шляхом:

- а) Поділу темпу приросту валового операційного прибутку на темп приросту обсягу реалізації продукції.
- б) Поділу темпу приросту валового операційного прибутку на темп приросту сумарного капіталу підприємства.
- в) Поділу темпу приросту обсягу реалізації продукції на темп приросту валового операційного прибутку.
- г) Поділу темпу приросту капіталу підприємства на темп приросту валового операційного прибутку.

67. До фінансових кредитів відносять:

- а) Комерційний кредит та фінансовий лізинг.
- б) Комерційний та банківський кредити.
- в) Банківський кредит та фінансовий лізинг.
- г) Банківський та комерційний кредити.

68. За об'єктами вкладення капіталу інвестиції розділяють:

- а) Прямі та непрямі.
- б) Реальні та фінансові.
- в) Приватні та державні.
- г) Національні та іноземні.

69. За характером участі в інвестиційному процесі визначають:

- а) Короткострокові та довгострокові інвестиції.
- б) Реальні та фінансові інвестиції.
- в) Приватні та державні інвестиції.
- г) Прямі та непрямі інвестиції.

70. За цілями інвестування інвестори розділяються на:

- а) Індивідуальних та інституціональних інвесторів.
- б) Стратегічних та портфельних інвесторів.
- в) Вітчизняних та іноземних інвесторів.
- г) Індивідуальних та портфельних інвесторів.

71. Основними формами фінансового інвестування є:

- а) Вклад капіталу в статутні фонди спільних підприємств, в оборотні активи, в резервні фонди підприємства.
- б) Вклад капіталу в статутні фонди спільних підприємств, в доходні види грошових та фондових інструментів.
- в) Вклад капіталу в статутні фонди спільних підприємств, в запаси готової продукції та фондові інструменти.
- г) Вклад капіталу в статутні фонди спільних підприємств, в виробничі запаси та фондові інструменти.

72. За цілями формування інвестиційного доходу розділяють наступні типи інвестиційного портфеля:

- а) Портфель доходу та агресивний портфель.
- б) Портфель росту та спекулятивний портфель.
- в) Агресивний, помірний та консервативний портфелі.
- г) Портфель доходу та портфель росту.

73. Грошовий потік це:

- а) Сукупність розподілених за часом надходжень та виплат грошових коштів, що генеруються господарчою діяльністю підприємства за винятком амортизації.
- б) Сукупність розподілених за часом чистих прибутків, що генеруються господарчою діяльністю підприємства.
- в) Сукупність розподілених за часом надходжень та виплат грошових коштів, що генеруються господарчою діяльністю підприємства.

- г) Сукупність розподілених за часом надходжень грошових коштів, що генеруються господарчою діяльністю підприємства.

74. До грошових потоків з операційної діяльності підприємства відносяться:

- а) Надходження коштів від реалізації продукції.
- б) Реалізація основних засобів.
- в) Викуп власних акцій.
- г) Виплата основного боргу за кредитами.

75. До грошових потоків з операційної діяльності підприємства відносяться:

- а) Виплата коштів за придбані сировину, матеріали та комплектуючі.
- б) Реалізація нематеріальних активів.
- в) Дивіденди, проценти, що виплачуються власникам підприємства.
- г) Довгострокові кредити та займи.

76. До грошових потоків з операційної діяльності підприємства відносяться:

- а) Виплати заробітної плати адміністративно-управлінському персоналу.
- б) Викуп власних акцій.
- в) Придбання основних засобів.
- г) Приріст незавершеного капітального будівництва.

77. До грошових потоків з операційної діяльності підприємства відносяться:

- а) Податні платежі у бюджет.
- б) Виплата основного боргу за кредитами.
- в) Придбання основних засобів.
- г) Приріст незавершеного капітального будівництва.

78. До грошових потоків з операційної діяльності підприємства відносяться:

- а) Кон'юнктура грошового та фондового ринків.

- б) Залишок грошових активів та дебіторська заборгованість.
- в) Позитивний та негативний грошові потоки.
- г) Чистий грошовий потік та кредиторська заборгованість.

79. До грошових потоків з операційної діяльності підприємства відносяться:

- а) Кон'юнктура грошового та фондового ринків.
- б) Залишок грошових активів та дебіторська заборгованість.
- в) Залишок грошових активів та чистий грошовий потік.
- г) Чистий грошовий потік та кредиторська заборгованість.

80. До основних видів платіжного календаря з операційної діяльності підприємства відносяться:

- а) Податковий платіжний календар та календар інкасації дебіторської заборгованості.
- б) Календар реалізації окремих інвестиційних проектів.
- в) Календар емісії акцій.
- г) Календар формування портфеля довгострокових інвестицій.

81. До основних видів платіжного календаря з операційної діяльності підприємства відносяться:

- а) Календар реалізації окремих інвестиційних проектів.
- б) Календар обслуговування фінансових кредитів та календар виплат заробітної плати.
- в) Календар формування портфеля довгострокових інвестицій.
- г) Календар емісії акцій.

82. До основних видів платіжного календаря з операційної діяльності підприємства відносяться:

- а) Календар реалізації окремих інвестиційних проектів.
- б) Календар реалізації продукції та податковий платіжний календар.
- в) Календар формування портфеля довгострокових інвестицій.
- г) Календар емісії акцій.

83. До основних видів платіжного календаря з операційної діяльності підприємства відносяться:

- а) Календар реалізації окремих інвестиційних проектів.
- б) Календар емісії акцій.
- в) Календар формування портфеля довгострокових інвестицій.
- г) Календар формування виробничих запасів та календар управлінських витрат.

84. До основних видів платіжного календаря з фінансової діяльності підприємства відносяться:

- а) Календар реалізації окремих інвестиційних проектів.
- б) Календар реалізації продукції та податковий платіжний календар.
- в) Календар формування портфеля довгострокових інвестицій.
- г) Календар емісії акцій та облігацій.

85. До основних видів платіжного календаря з фінансової діяльності підприємства відносяться:

- а) Календар реалізації окремих інвестиційних проектів.
- б) Календар реалізації продукції та податковий платіжний календар.
- в) Календар формування портфеля довгострокових інвестицій.
- г) Календар емісії акцій та календар амортизації основного боргу за фінансовими кредитами.

86. До основних видів фінансових ризиків належать:

- а) Структурний та податковий фінансові ризики.
- б) Індивідуальний та портфельний фінансові ризики.
- в) Систематичний та несистематичний фінансові ризики.
- г) Постійний та тимчасовий фінансові ризики.

87. До основних видів фінансових ризиків належать:

- а) Ризик, який прогнозується та ризик, який не прогнозується.
- б) Кредитний та депозитний ризики.
- в) Систематичний та несистематичний фінансові ризики.
- г) Індивідуальний та портфельний фінансові ризики.

88. До основних видів фінансових ризиків належать:

- а) Ризик, який прогнозується, та ризик, який не прогнозується.
- б) Ризик, який страхується, та ризик, який не страхується.
- в) Інфляційний та процентний ризики.
- г) Систематичний та несистематичний фінансові ризики.

89. За джерелами виникнення фінансові ризики поділяються на:

- а) Кредитний та депозитний ризики.
- б) Індивідуальний та портфельний фінансові ризики.
- в) Інфляційний та процентний ризики.
- г) Систематичний та несистематичний фінансові ризики.

90. До систематичних фінансових ризиків відносяться:

- а) Процентний та депозитний ризики.
- б) Інвестиційний ризик.
- в) Кредитний ризик.
- г) Ризик зниження фінансової стійкості.

91. До несистематичних фінансових ризиків відносяться:

- а) Процентний та податковий ризики.
- б) Кредитний та інвестиційний ризики.
- в) Депозитний та кредитний ризики.
- г) Інфляційний та процентний ризики.

92. За формами страхування фінансових ризиків їх страхування поділяється на:

- а) Обов'язкове та добровільне страхування.
- б) Страхування відповідальності та майнове страхування.
- в) Повне страхування та часткове страхування.
- г) Страхування кредитних ризиків та страхування депозитних ризиків.

93. За об'єктами страхування фінансових ризиків їх страхування поділяється на:

- а) Обов'язкове та добровільне страхування.
- б) Страхування відповідальності та майнове страхування.

- в) Повне страхування та часткове страхування.
- г) Страхування кредитних ризиків та страхування депозитних ризиків.

94. За видами страхування фінансових ризиків їх страхування поділяється на:

- а) Обов'язкове та добровільне страхування.
- б) Страхування відповідальності та майнове страхування.
- в) Повне страхування та часткове страхування.
- г) Страхування кредитних ризиків та страхування депозитних ризиків.

95. За способом відображення у звітності резерви підприємства поділяються на:

- а) Відкриті та приховані.
- б) Капітальні та додаткові.
- в) Резервний капітал, сформований за рахунок чистого прибутку.
- г) Резервний капітал, сформований за рахунок збільшення витрат.

96. До внутрішніх джерел фінансування підприємств відносять:

- а) Валовий дохід, банківський кредит, дебіторську заборгованість.
- б) Чистий прибуток, дебіторську заборгованість, комерційний кредит.
- в) Чистий прибуток, амортизаційні відрахування, забезпечення наступних витрат і платежів.
- г) Резервний капітал, валовий дохід, амортизаційні відрахування.

97. Фінансова криза – це...

- а) фаза розбалансованої діяльності підприємства, яка характеризується обмеженими можливостями впливу на його фінансові відносини;
- б) необхідність запобіжного управління кризовими явищами;
- в) диференційований підхід до кризових явищ залежно від рівня небезпеки для фінансового розвитку підприємства
- г) своєчасне та адекватне реагування на окремі кризові явища у фінансовому розвитку підприємства.

98. До інвестованого капіталу відносять:

- а) нерозподілений прибуток;

- б) додатковий капітал;
- в) резервний капітал;
- г) основний капітал.

99. До накопиченого капіталу належить:

- а) статутний капітал;
- б) основний капітал;
- в) оборотний капітал;
- г) резервний капітал.

100. До власних джерел фінансування діяльності відносять:

- а) дебіторську заборгованість;
- б) кредиторську заборгованість;
- в) додатковий капітал;
- г) основний капітал.

4. КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

4.1. Загальні положення

Контрольна робота студента з дисципліни «Фінансовий менеджмент» містить два основних розділи:

- теоретичний розділ, в якому розкривається сутність запропонованого теоретичного питання;
- практичний розділ, в якому студент проводить розрахунки десяти типових задач.

4.2. Завдання і методичні вказівки до виконання контрольної роботи

Нижче наведено теоретичні питання та практичні задачі, які повинні бути вирішені в процесі виконання контрольної роботи. Теоретичні питання обираються за загальним списком студентів групи. Задачі формулюються інваріантно стосовно числових даних, що в них використовуються. Визначення вихідних даних зазначено після кожної умови задачі. Приклади вирішення задач наведені у додатку А.

Розділ 1. Теоретичні питання

1. Функції і механізм фінансового менеджменту.
2. Розробка системи забезпечення фінансового менеджменту суб'єкта господарювання.
3. Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту.
4. Системи і методи фінансового аналізу.
5. Системи і методи фінансового планування.
6. Системи і методи внутрішнього фінансового контролю.
7. Дослідження кон'юнктури фінансового ринку України на основі методів технічного аналізу.
8. Дослідження кон'юнктури фінансового ринку України на основі методів фундаментального аналізу.
9. Порівняльний аналіз фінансової та інвестиційної якості окремих фінансових інструментів фінансового ринку України.
10. Критерії прийняття фінансових рішень.
11. Економічна сутність і класифікація активів підприємства.
12. Формування активів підприємства та оптимізація їхнього складу.
13. Оцінка сукупної вартості активів підприємства як цілісного майнового комплексу.
14. Управління оборотними активами суб'єкта господарювання.
15. Управління запасами суб'єкта господарювання.
16. Управління дебіторською заборгованістю суб'єкта господарювання.
17. Управління грошовими активами суб'єкта господарювання.
18. Управління фінансуванням оборотних активів суб'єкта господарювання.
19. Управління необоротними активами суб'єкта господарювання.
20. Управління фінансуванням необоротних активів підприємства.
21. Економічна сутність і класифікація капіталу підприємства.
22. Управління капіталом суб'єкта господарювання.
23. Оцінка вартості капіталу.
24. Управління власним капіталом суб'єкта господарювання.
25. Управління залученим капіталом.
26. Управління витратами.
27. Управління прибутком суб'єкта господарювання.

28. Фінансове прогнозування.
29. Розробка системи фінансового планування на підприємстві.
30. Розробка бюджету суб'єкта господарювання.
31. Бюджетний контроль та аналіз відхилень.
32. Розробка системи внутрішнього фінансового контролю.
33. Методичні основи оцінки інвестиційної привабливості галузей економіки і регіонів країни.
34. Управління інвестиціями.
35. Управління портфелем фінансових інвестицій.
36. Управління грошовими потоками суб'єкта господарювання.
37. Оцінка інвестиційної привабливості підприємства.
38. Дивідендна політика суб'єкта господарювання.
39. Емісійна політика суб'єкта господарювання.
40. Політика залучення позикових коштів.
41. Управління залученням банківського кредиту.
42. Управління фінансовим лізингом.
43. Управління залученням товарного кредиту.
44. Управління внутрішньою кредиторською заборгованістю суб'єкта господарювання.
45. Управління фінансовими ризиками.
46. Механізми нейтралізації фінансових ризиків та їх ефективність.
47. Діагностика банкрутства суб'єкта господарювання.
48. Використання внутрішніх механізмів фінансової стабілізації суб'єкта господарювання.
49. Форми санації підприємств та їх ефективність.
50. Антикризове управління підприємством.

Розділ 2. Практичні завдання

Задача 1. Грошові витрати підприємства складають 5000 грн. Ставка відсотка по державних цінних паперах дорівнює 8%, а витрати, що пов'язані з кожною їх реалізацією, складають – 0,5 грн. Використовуючи модель Боумоля, визначити: середній розмір грошових коштів на рахунку (кошик поповнення коштів) та загальну кількість операцій від конвертації цінних

паперів у готівку; політику підприємства щодо управління грошовими коштами та їх еквівалентами.

Для обрання власного варіанта розв'язання задачі до базової суми грошових витрат необхідно додати останню цифру залікової книжки студента, помножену на 1000, для визначення відсотка по державних цінних паперах необхідно до базової суми додати останню цифру залікової книжки студента, для визначення витрат, що пов'язані з кожною реалізацією цінних паперів, необхідно до базової суми додати останню цифру залікової книжки студента, поділену на 10.

Задача 2. Визначити на основі моделі Міллера-Орра діапазон коливань залишку грошових коштів (S), а також оптимальний розмір максимального і середнього залишку грошових коштів на основі наступних даних:

1) мінімальний залишок грошових коштів, встановлений на підприємстві на плановий рік – 200 грн;

2) середньоквадратичне (стандартне) відхилення щоденного грошового обігу за даними аналізу за попередній рік складає – 21 грн;

3) витрати по обслуговуванню даної операції поповнення грошових коштів складають – 0,2 грн;

4) середньоденна ставка відсотка по короткострокових фінансових вкладах складає 0,03%.

Для обрання власного варіанта розв'язання задачі до базової суми мінімального залишку грошових коштів, встановленого на підприємстві на плановий рік, необхідно додати останню цифру залікової книжки студента, помножену на 100, для визначення середньоквадратичного (стандартного) відхилення щоденного грошового обігу за даними аналізу за попередній рік необхідно до базової суми додати дві останні цифри залікової книжки студента, для визначення витрат щодо обслуговування даної операції поповнення грошових коштів необхідно додати до базової суми останню цифру залікової книжки студента, поділену на 10, для визначення середньоденної ставки відсотка по короткострокових фінансових вкладах необхідно додати до базової суми останню цифру залікової книжки студента, поділену на 100.

Задача 3. Підприємство планує отримати таку виручку від реалізації продукції в кредит за місяцями (грн)

01	02	03	04	05	06
2000	2500	2800	3000	3200	3200

За фактичними даними 25% покупців проводили оплату протягом поточного місяця, 35% – протягом місяця, наступного за поточним; 40% – протягом другого місяця, що йде за поточним. Потрібно визначити прогнозні розміри дебіторської заборгованості на 01.04. та на 01.07.

*Для обрання **власного варіанта** розв'язання задачі до базової суми необхідно додати дві останніх цифри залікової книжки студента, помножені на 1000. Відсотки залишаються з умови завдання.*

Задача 4. Підприємство реалізує інвестиційний проект вартістю 1 млн. грн. Структура інвестиційного капіталу: 60% – за рахунок емісії акцій, 40% формується за рахунок банківського кредиту. Ставка податку – 18%. В процесі реалізації проекту в нього внесені зміни, які вимагали додаткового фінансування – 400000 грн. Керівництво підприємства, знайшовши додаткові джерела фінансування, вирішило зберегти первинну структуру капіталу. Однак, якщо на момент прийняття рішення про здійснення первинного проекту кредитори вимагали 20%, акціонери – 12%, то в даний момент кредит коштує 22%, а акціонери згодні придбати додаткові акції лише при рівні дивідендів на рівні 15%, вважаючи, що саме такий рівень доходу вони могли б отримати, вклавши свої кошти в інші акції з тим же рівнем ризику. Розрахувати показник WACC для первинного інвестиційного проекту і з урахуванням зазначених змін (маржинальну вартість додаткових інвестицій). Зробіть висновки.

*Для обрання **власного варіанта** розв'язання задачі для визначення показників, виражених у відсотках до базової суми відсотків (крім ставки податку), необхідно додати останню цифру залікової книжки студента.*

Задача 5. На підставі наведеного річного виробничого балансу підприємства «Акрополіс» наведеного в таблиці, розрахувати:

- 1) власні оборотні кошти;
- 2) поточні фінансові потреби;

- 3) потенційний і реальний надлишок/дефіцит коштів;
- 4) суму необхідного короткострокового кредиту, якщо буде виявлено дефіцит коштів.

Баланс підприємства «Акрополіс» на 31.12. поточного року

Актив	Сума	Пасив	Сума
Основні засоби	3500	Статутний капітал	2000
Виробничі запаси	400	Резервний капітал	1000
Незавершене виробництво	200	Довгострокові зобов'язання	2000
Готова продукція	600	Короткострокові кредити банків	1000
Дебіторська заборгованість	1800	Кредиторська заборгованість	1200
Грошові кошти та їх еквіваленти	200	Інші поточні зобов'язання	0
Короткострокові (поточні) фінансові інвестиції	200		
Інші оборотні активи	300		
Баланс	7200	Баланс	7200

Для обрання **власного варіанта** розв'язання задачі до базової суми додається дві останні цифри залікової книжки студента, помножених на 100. По статтях «Грошові кошти та їх еквіваленти» та «Короткострокові фінансові інвестиції» дві останні цифри залікової книжки студента необхідно помножити на 10. Вирівнювання балансу по пасивах здійснюється за рахунок статті «Інші поточні зобов'язання».

Задача 6. Дивіденди за акціями з постійним коефіцієнтом зростання чотири роки тому становили 7 грн. Останні сплачені дивіденди дорівнюють 13грн. Визначити очікувану доходність акції k_a , якщо її ринкова вартість – 75грн.

Для обрання **власного варіанта** розв'язання задачі до базової суми показників додається остання цифра залікової книжки студента.

Задача 7. Підприємство «Алфавіт» планує на 3-й квартал поточного року такі показники витрачання та надходження коштів:

Доход від реалізації готової продукції – 800 тис. грн.

Придбання основних матеріалів – 70 тис. грн.

Витрати на заробітну плату – 120 тис. грн.

Витрати на перевезення готової продукції – 140 тис. грн.

Витрати на проведення рекламних заходів – 230 тис. грн.

Витрати на будівництво нового цеху – 110 тис. грн.

Витрати на закупівлю нового устаткування – 250 тис. грн.

Доход від реалізації старого устаткування. – 65 тис. грн.

Витрати на сплату податків – 125 тис. грн.

Отримання довгострокового кредиту – 400 тис. грн.

Ставка відсотка за кредитом – 15 % річних.

Складіть поточний бюджет підприємства на 3-й квартал поточного року. Зробіть висновки щодо доходної та витратної частини бюджету. Розробіть заходи стабілізації стану, якщо вони нерівні.

Для обрання власного варіанта розв'язання задачі до базової суми показників додається дві останні цифри залікової книжки студента, помножених на 10. Для визначення ставки відсотка за кредитом до базового відсотка необхідно додати останню цифру залікової книжки студента.

Задача 8. Підприємство «Крона» протягом року реалізувало продукції на 480 тис. грн., у т.ч. ПДВ. Підприємство не є платником акцизного збору, не надавало знижки своїм покупцям. Проте було повернуто продукції на 6 тис. грн., в т.ч. ПДВ. Знайдіть суму чистого доходу від реалізації продукції і валовий прибуток підприємства за такими вихідними даними.

Вихідні дані для розрахунку собівартості реалізованої продукції та товарів, тис. грн

Показники	Код рядка	Звітний період
1	2	3
Собівартість реалізованої продукції:	01	
Залишок готової продукції на 01.01	02	100
Собівартість виробленої за звітний період продукції:	03	
незавершене виробництво на 01.01	04	60
прямі матеріальні витрати	05	120
прямі витрати на оплату праці	06	60
інші прямі витрати	07	

1	2	3
виробничі накладні витрати	08	20
незавершене виробництво на 31.12	09	50
Усього: собівартість готової продукції, виробленої за звітний період	10	?
Залишок готової продукції на 31.12 звітного року	11	160
Собівартість реалізованої продукції	12	?
Собівартість реалізованих товарів:	13	
Залишок товарів на 01.01	14	40
Чисте надходження:	15	
валове придбання	16	300
знижки отримані	17	10
повернення та уцінка придбаних товарів	18	10
транспортні витрати на доставку товарів	19	20
Усього чисте надходження	20	?
Залишок товарів на 31.12	21	240
Собівартість реалізованих товарів	22	?
Усього собівартість реалізованих товарів та продукції	23	?

Для обрання власного варіанта розв'язання задачі до базової суми показників необхідно додати останню цифру залікової книжки студента.

Задача 9. Визначте на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю «Горін» прибуток, поріг рентабельності, валову маржу, запас фінансової стійкості, операційний важіль, якщо виручка від реалізації – 39500 грн, змінні витрати – 7889,1 грн, постійні витрати – 12824,97 грн.

Для обрання власного варіанта розв'язання задачі до базової суми показників необхідно додати останню цифру залікової книжки студента, помножену на 1000.

Задача 10. Підприємство «Ресурс» отримало такі доходи та здійснило витрати на інвестиційну, фінансову та іншу діяльність протягом звітного періоду.

Ставка податку на прибуток 18%.

Знайдіть фінансовий результат від звичайної діяльності та операційної діяльності.

Доходи/витрати підприємства «Ресурс»

Доходи/витрати підприємства	Сума, тис. грн
Доход від участі в капіталі	15
Інші фінансові доходи	1,5
Валовий прибуток	145
Інші операційні доходи від операційної оренди активів	3
Фінансові витрати	25
Втрати від участі в капіталі	27
Адміністративні витрати склали за звітний період	40
Витрати на збут	24
Інші операційні витрати (резерв сумнівних боргів)	1

Для обрання **власного варіанта** розв'язання задачі до базової суми показників необхідно додати останню цифру залікової книжки студента.

Додаток А

Приклади розв'язання задач контрольної роботи

Розділ 2. Практичні завдання

Задача 1. Грошові витрати підприємства складають 5000 грн. Ставка відсотка по державних цінних паперах дорівнює 8%, а витрати, що пов'язані з кожною їх реалізацією, складають – 0,5 грн. Використовуючи модель Боумоля, визначити: середній розмір грошових коштів на рахунку (кошик поповнення коштів) та загальну кількість операцій від конвертації цінних паперів у готівку; політику підприємства щодо управління грошовими коштами та їх еквівалентами.

Розв'язання.

Визначаємо оптимальну суму грошових коштів на рахунку:

$$C = \sqrt{\left(\frac{T}{r}\right)2 \cdot F}, \text{ де } C - \text{оптимальна сума грошових коштів на рахунку, } F -$$

витрати, пов'язані з реалізацією державних цінних паперів, T – грошові витрати підприємства, r – ставка відсотка по державних цінних паперах.

$$\text{За умовами задачі: } C = \sqrt{\left(\frac{T}{r}\right)2 \cdot F} = \sqrt{\left(\frac{5000}{0.08}\right)2 \cdot 0.5} = 250 \text{ грн.}$$

$$\text{Середній розмір грошових коштів на рахунку} = C/2 = 250/2 = 125 \text{ грн.}$$

Загальна кількість угод за конвертацією цінних паперів в грошові кошти (κ) визначається: $\kappa = T/C$

$$\kappa = 5000/250 = 20 \text{ (угод)}.$$

Загальні витрати (OP) щодо реалізації такої політики управління грошовими коштами складуть:

$$OP = F \cdot \kappa + r \cdot (C/2) = 0,5 \cdot 20 + 0,08 \cdot 125 = 10 + 10 = 20 \text{ грн.}$$

Таким чином, політика фірми щодо управління грошовими коштами така: як тільки кошти на рахунку закінчуються, фірма повинна продати частину цінних паперів приблизно на суму 250 грн. Така операція буде виконуватися приблизно раз на місяць. Максимальний розмір грошових коштів на рахунку складе 250 грн, середній – 125 грн.

Задача 2. Визначити на основі моделі Міллера-Орра діапазон коливань залишку грошових коштів (S), а також оптимальний розмір максимального і середнього залишку грошових коштів на основі наступних даних:

5) мінімальний залишок грошових коштів, встановлений на підприємстві на плановий рік – 200 грн;

б) середньоквадратичне (стандартне) відхилення щоденного грошового обігу за даними аналізу за попередній рік складає – 21 грн;

7) витрати по обслуговуванню даної операції поповнення грошових коштів складають – 0,2 грн;

8) середньоденна ставка відсотка по короткострокових фінансових вкладах складає 0,03%.

Розв'язання.

На основі моделі Міллера-Орра діапазон коливань залишку грошових коштів (S) визначається:

$$S = 3 \cdot \sqrt[3]{(3 \cdot F \cdot \sigma^2)/(4 \cdot r)}$$

За умовами задачі: $S = 3 \cdot \sqrt[3]{(3 \cdot 0,2 \cdot 21^2)/(4 \cdot 0,0003)} = 3 \cdot 60,4138 = 181,24$ грн – розмах варіації залишку грошових коштів.

Максимальна середня сума грошових коштів на рахунку (Z_6):

$$Z_6 = Z_H + S.$$

За умовами задачі: $Z_6 = 200 + 181,24 = 381,24$ грн.

$$T_H = Z_H + S/3.$$

T_{π} – величина залишку грошових коштів на рахунку, до якої потрібно повернутися у випадку, якщо фактичний залишок виходить за межі інтервалу ($Z_{н}; Z_{в}$):

$$T_{\pi} = 200 + 181,24 / 3 = 260,41 \text{ грн.}$$

Висновок: залишок коштів на рахунку повинен варіювати в межах (200; 381,24); при виході за межі інтервалу необхідно відновити кошти на рахунку в розмірі 260,41 грн.

Задача 3. Підприємство планує отримати таку виручку від реалізації продукції в кредит за місяцями (грн)

01	02	03	04	05	06
2000	2500	2800	3000	3200	3200

За фактичними даними 25% покупців проводили оплату протягом поточного місяця, 35% – протягом місяця, наступного за поточним; 40% – протягом другого місяця, що йде за поточним. Потрібно визначити прогнозні розміри дебіторської заборгованості на 01.04 та на 01.07.

Розв'язання.

Календар погашення дебіторської заборгованості

Показник	01	02	03	04	05	06	07	08
Плановий обсяг реалізації в кредит	2000	2500	2800	3000	3200	3200		
Оплата протягом першого місяця	500	625	700	750	800	800		
Оплата протягом другого місяця	-	700	875	980	1050	1120	1120	
Оплата протягом третього місяця	-	-	800	1000	1120	1200	1280	1280
Разом оплачено	500	1325	2375	2730	2970	3120	2400	1280
Разом не оплачено	1500	1175	425	270	230	80	-	-
Дебіторська заборгованість	1500	2675	3100	3370	3600	3680	1280	-

Таким чином, дебіторська заборгованість на 01.04 – 3100 грн, на 01.07 – 3680 грн.

Одноденна виручка від продажу продукції (в грн)

у 1 кварталі $(2000+2500+2800)/90 = 81,1$ грн;

у 2 кварталі $(3000+3200+3200)/90 = 104,4$ грн;

за 1 півріччя $(2000+2500+2800+3000+3200+3200)/180 = 92,8$ грн.

Середній період погашення дебіторської заборгованості (в днях):

у 1 кварталі $3100/81,1 = 38$ днів;

у 2 кварталі $3680/104,4 = 35$ днів;

за 1 півріччя $3680/92,8 = 40$ днів.

Розрахунок показує, що строк надання кредиту можна взяти рівним 41 день.

Структура дебіторської заборгованості за строками її виникнення

Строк виникнення дебіторської заборгованості, дні	Дебіторська заборгованість			
	на 01.04		на 01.07	
	грн	в % до результату	грн	в % до результату
0-30	1500	48%	1280	35%
31-60	1175	38%	2400	65%
61-90	425	14%	-	-
Разом	3100	100%	3680	100%

Дані таблиці показують, що на 01.04 буде переважати дебіторська заборгованість із строком виникнення від 0 до 30 днів, на 01.07 – із строком від 31 до 60 днів. На основі здійснених розрахунків можна скласти планову відомість непогашених залишків.

Планова відомість непогашених залишків

Місяць	Виручка від реалізації продукції в кредит, грн	Дебіторська заборгованість, що виникла в даному місяці	
		грн.	в % до результату
01	2000	1500	48
02	2500	1175	38
03	2800	425	14
Разом за 1 квартал		3100	100
04	3000	270	47
05	3200	230	40
06	3200	80	13
Разом за 2 квартал		580	100
Разом за півріччя		3680	-

Задача 4. Підприємство реалізує інвестиційний проект вартістю 1 млн. грн. Структура інвестиційного капіталу: 60% - за рахунок емісії акцій, 40% формується за рахунок банківського кредиту. Ставка податку – 18%. В процесі реалізації проекту до нього внесені зміни, які вимагали додаткового фінансування – 400000 грн. Керівництво підприємства, знайшовши додаткові джерела фінансування, вирішило зберегти первинну структуру капіталу.

Однак, якщо на момент прийняття рішення про здійснення первинного проекту кредитори вимагали 20%, акціонери – 12%, то в даний момент кредит коштує 22%, а акціонери згодні придбати додаткові акції лише при виплаті дивідендів на рівні 15%, вважаючи, що саме такий рівень доходу вони могли б отримати, вклавши свої кошти в інші акції з тим же рівнем ризику. Розрахувати показник WACC для первинного інвестиційного проекту і з урахуванням зазначених змін (маржинальну вартість додаткових інвестицій). Зробіть висновки.

Розв'язання.

$$WACC = \sum_{i=1}^n r_i \cdot g_i,$$

де WACC – середньозважена вартість капіталу, %,

r_i – вартість і-го джерела коштів, %,

g_i – частка і-го джерела коштів в загальній сумі капіталу, %

n – кількість джерел.

За умовами завдання:

$$WACC1 = 0,60 * 0,12 + 0,40 * (1 - 0,18) * 0,20 = 13,76\%;$$

$$WACC2 = 0,60 * 0,15 + 0,40 * (1 - 0,18) * 0,22 = 16,22\%.$$

Таким чином, маржинальна вартість додаткових інвестицій складе 16,22% проти 13,76% за раніше залученими інвестиціями. Зростання вартості капіталу обумовлене загальним подорожчанням капіталу на ринку.

Задача 5. На підставі наведеного річного виробничого балансу підприємства «Акрополіс», наведеного в таблиці розрахувати:

- 1) власні оборотні кошти;
- 2) поточні фінансові потреби;
- 3) потенційний і реальний надлишок/дефіцит коштів;
- 4) суму необхідного короткострокового кредиту, якщо буде виявлено дефіцит коштів.

Баланс підприємства «Акрополіс» на 31.12 поточного року

Актив	Сума	Пасив	Сума
1	2	3	4
Основні засоби	3500	Статутний капітал	2000
Виробничі запаси	400	Резервний капітал	1000
Незавершене виробництво	200	Довгострокові зобов'язання	2000
Готова продукція	600	Короткострокові кредити банків	1000
Дебіторська заборгованість	1800	Кредиторська заборгованість	1200

1	2	3	4
Грошові кошти та їх еквіваленти	200	Інші поточні зобов'язання	0
Короткострокові (поточні) фінансові інвестиції	200		
Інші оборотні активи	300		
Баланс	7200	Баланс	7200

Розв'язання.

1) Власні оборотні кошти визначаються як різниця між постійними пасивами і постійними активами.

За умовами задачі: $ПП = СК + РК + ДЗ = 2000 + 1000 + 2000 = 5000$ тис. грн.

$ПА = ОЗ = 3500$ тис. грн.

$ВОК = 5000 - 3500 = 1500$ тис. грн.

2) Поточні фінансові потреби розраховуються як різниця між поточними активами (без грошових коштів) і поточними пасивами.

За умовами задачі: $Пот.А = 400 + 200 + 600 + 1800 = 3000$ тис. грн.

$Пот.П = 1200$ тис. грн.

$ПФП = 3000 - 1200 = +1800$ тис. грн.

3) Потенційний надлишок/дефіцит коштів – це різниця між 1 і 2.

За умовами задачі: $1500 - 1800 = -300$ тис. грн.

Тобто, дефіцит коштів.

4) Реальний дефіцит готівки обчислюється на базі потенційного дефіциту з урахуванням грошових коштів та короткострокових вкладень, інших оборотних активів і залученого короткострокового кредиту.

За умовами задачі: $(-300) - 1000 + 200 + 200 + 300 = -600$ тис. грн.

З урахуванням необхідності сплати кредиту та залученням ліквідних активів у підприємства спостерігається нестача коштів в розмірі 600 тис. грн.

В цілому, оскільки поточні фінансові потреби більше власних оборотних коштів, постійних пасивів не вистачає для забезпечення нормального функціонування підприємства. Таким чином, 300 тис. грн – це і є необхідна сума короткострокового кредиту.

Задача 6. Дивіденди за акціями з постійним коефіцієнтом зростання чотири роки тому становили 7 грн. Останні сплачені дивіденди дорівнюють 13 грн. Визначити очікувану доходність акції k_a , якщо її ринкова вартість – 75 грн.

Розв'язання.

Якщо останні сплачені дивіденди становлять D_0 , очікувані дивіденди D_4 , коефіцієнт зростання – d , то взаємозв'язок між дивідендами за різні періоди матиме вигляд:

$$D_4 = (1 + d)^4, \text{ звідки } d = (D_4 / D_0)^{1/4} - 1.$$

$$\text{За умовами задачі: } d = (13 / 7)^{1/4} - 1 = 0,1674.$$

Доходність акції визначимо з моделі М. Гордона.

$$k_a = \frac{D_5}{P_a} + d = \frac{13 \cdot 1,1674}{75} + 0,1674 = 0,2023 + 0,1674 = 0,3697 \text{ або } 36,97\%.$$

Задача 7. Підприємство «Алфавіт» планує на 3-й квартал поточного року такі показники витрачання та надходження коштів:

Доход від реалізації готової продукції – 800 тис. грн.

Придбання основних матеріалів – 70 тис. грн.

Витрати на заробітну плату – 120 тис. грн.

Витрати на перевезення готової продукції – 140 тис. грн.

Витрати на проведення рекламних заходів – 230 тис. грн.

Витрати на будівництво нового цеху – 110 тис. грн.

Витрати на закупівлю нового устаткування – 250 тис. грн.

Доход від реалізації старого устаткування – 65 тис. грн.

Витрати на сплату податків – 125 тис. грн.

Отримання довгострокового кредиту – 400 тис. грн.

Ставка відсотка по кредиту – 15 % річних.

Складіть поточний бюджет підприємства на 3-й квартал поточного року. Зробіть висновки щодо доходної та витратної частини бюджету. Розробіть заходи стабілізації стану, якщо вони нерівні.

Розв'язання.

Поточний бюджет підприємства (тис. грн)

Статті доходів	Сума	Статті витрат	Сума
1	2	3	4
Доход від реалізації готової продукції	800	Собівартість реалізованої продукції:	
		Витрати на основні матеріали	70
		Витрати на заробітну плату	120
		Витрати на перевезення готової продукції	140
		Разом виробнича собівартість	330
Інші доходи:		Витрати на збут	230

1	2	3	4
Реалізація необоротних активів	65	Витрати на закупівлю нового устаткування	250
Довгостроковий кредит банку	400	Витрати на будівництво нового цеху	110
		Відсоток за користування кредитом банку (15%)	60
		Витрати на сплату податків	125
Усього доходів	1265	Всього витрат	1105

Доходна частина бюджету підприємства перевищує витратну, тому можна вважати стан роботи підприємства стабільним. Заходи стабілізації стану не потрібні.

Задача 8. Підприємство «Крона» протягом року реалізувало продукції на 480 тис. грн, у т.ч. ПДВ. Підприємство не є платником акцизного збору, не надавало знижки своїм покупцям. Проте було повернуто продукції на 6 тис. грн, в т.ч. ПДВ. Знайдіть суму чистого доходу від реалізації продукції і валовий прибуток підприємства за такими вихідними даними.

Вихідні дані для розрахунку собівартості реалізованої продукції та товарів, тис. грн.

Показники	Код рядка	Звітний період
1	2	3
Собівартість реалізованої продукції:	01	
Залишок готової продукції на 01.01	02	100
Собівартість виробленої за звітний період продукції:	03	
незавершене виробництво на 01.01	04	60
прямі матеріальні витрати	05	120
прямі витрати на оплату праці	06	60
інші прямі витрати	07	
виробничі накладні витрати	08	20
незавершене виробництво на 31.12	09	50
Усього собівартість готової продукції, виробленої за звітний період	10	?
Залишок готової продукції на 31.12 звітного року	11	160
Собівартість реалізованої продукції	12	?
Собівартість реалізованих товарів:	13	
Залишок товарів на 01.01	14	40
Чисте надходження:	15	
валове придбання	16	300
знижки отримані	17	10

1	2	3
повернення та уцінка придбаних товарів	18	10
транспортні витрати на доставку товарів	19	20
Усього чисте надходження	20	?
Залишок товарів на 31.12	21	240
Собівартість реалізованих товарів	22	?
Усього собівартість реалізованих товарів та продукції	23	?

Розв'язання.

Розрахунок собівартості реалізованої продукції та товарів

Показники	Код рядка	Звітний період
Собівартість реалізованої продукції	01	
Залишок готової продукції на 01.01	02	100
Собівартість виробленої за звітний період продукції:	03	
незавершене виробництво на 01.01	04	60
прямі матеріальні витрати	05	120
прямі витрати на оплату праці	06	60
інші прямі витрати	07	-
виробничі накладні витрати	08	20
незавершене виробництво на 31.12	09	50
Усього собівартість готової продукції, виробленої за звітний період (рядок 04+ рядок 05+ рядок 06+ рядок 08 - рядок 09)	10	210
Залишок готової продукції на 31.12 звітнього року	11	160
Собівартість реалізованої продукції (рядок 02+ рядок 10 – рядок 11)	12	150
Собівартість реалізованих товарів	13	
Залишок товарів на 01.01	14	40
Чисте надходження:	15	
валове придбання	16	300
знижки отримані	17	10
повернення та уцінка придбаних товарів	18	10
транспортні витрати на доставку товарів	19	20
Усього чисте надходження(рядок 16 – рядок 17 – рядок 18 + рядок 19)	20	300
Залишок товарів на 31.12	21	240
Собівартість реалізованих товарів (рядок 20 + рядок 14 – рядок 21)	22	100
Усього собівартість реалізованих товарів та продукції (рядок 12 + рядок 22)	23	250

ЧД = Дохід від реалізації продукції – ПДВ та інші вирахування з доходу.

За умовами задачі: Дохід від реалізації продукції = 480 – 6 = 474 тис. грн. Знайдемо ЧД виходячи з того, що ПДВ (20%) входить до доходу від реалізації продукції:

$$\text{ЧД} = 474 - 79 = 395 \text{ тис. грн. або } 474/120\% = 395 \text{ тис. грн.}$$

Валовий прибуток становитиме: Чистий дохід – Виробнича собівартість реалізованої продукції = 395 – 250 = 145 тис. грн.

Задача 9. Визначте на прикладі товариства з обмеженою відповідальністю «Горін» прибуток, поріг рентабельності, валову маржу, запас фінансової стійкості, операційний важіль, якщо виручка від реалізації – 39500 грн., змінні витрати – 7889,1 грн, постійні витрати – 12824,97 грн.

Розв’язання.

Розрахунок показників аналізу беззбитковості ТОВ «Горін»

№ з/п	Показники	Визначення	Розрахунок
1	Загальна сума витрат (Заг. В)	<i>Змінні витрати (ЗВ) + Постійні витрати (ПВ)</i>	20714,07 грн
2	Прибуток (П)	<i>Виручка від реалізації (В) - Заг. В</i>	18785,93 грн
3	Валова маржа ($M_{вал}$)	$П + ПВ$	31610,9 грн. або 80,027%
4	Коефіцієнт валової маржі $K(M_{вал})$	$M_{вал} / \text{Виручка від реалізації}$	0,800276
5	Поріг рентабельності N	$ПВ / K(M_{вал})$	16025,68 грн
6	Запас фінансової стійкості	$В - N$	23474,32 грн. або 59,4%
7	Операційний важіль ($Важ_{оп}$)	$M_{вал} / П = (В - ЗВ) / П$	1,68 показує у відсотках зростання (зменшення) прибутку при змінах виручки

Задача 10. Підприємство «Ресурс» отримало такі доходи та здійснило витрати на інвестиційну, фінансову та іншу діяльність протягом звітного періоду:

Доходи/витрати підприємства «Ресурс»

Доходи/витрати підприємства	Сума, тис. грн
Доход від участі в капіталі	15
Інші фінансові доходи	1,5
Валовий прибуток	145
Інші операційні доходи від операційної оренди активів	3
Фінансові витрати	25
Втрати від участі в капіталі	27
Адміністративні витрати склали за звітний період	40
Витрати на збут	24
Інші операційні витрати (резерв сумнівних боргів)	1

Ставка податку на прибуток 18%. Знайдіть фінансовий результат від звичайної діяльності та операційної діяльності.

Розв'язання.

Фінансовий результат від операційної діяльності складає:

$$П_{оп} = П_{вал} + П_{ін} - В_{адм} - В_{зб} - В_{ін} = 145 + 3 - 40 - 24 - 1 = 83 \text{ тис. грн.}$$

Фінансовий результат від звичайної діяльності до оподаткування:

$$П_{звич} = П_{оп} + Д_{фін} + Д_{ін} - В_{фін} - В_{ін} = 83 + 15 + 1,5 - 25 - 27 = 47,5 \text{ тис. грн.}$$

Прибуток від звичайної діяльності після оподаткування:

$$П_{звич} = 47,5 (1 - 0,18) = 38,95 \text{ тис. грн.}$$

Підписано до друку . Формат 60x80 1/16. Папір друк. Друк плоский.

Облік.-вид.арк. Умов. друк арк. Замовлення № 196.

Національна металургійна академія України,
49600, Дніпро, пр. Гагаріна, 4

Редакційно-видавничий відділ НМетАУ